

מגילת אסתר לאור הרקע ההיסטורי

1	559-529	כורש	בשנת 538 : הצהרת כורש בשנת 537 : ייסוד בהמ"ק השני.
2	529-522	כנבוזי	
3	522-486	דריוש הראשון	בשנת 520 : חידוש בניית בהמ"ק השני בשנת 515 : חנוכת בהמ"ק השני.
4	486-465	חשיארש (כסרכס)	
5	465-425	ארתחשסתא הראשון	בשנת 458 : עליית עזרא בשנת 435 : כהונתו הראשונה של נחמיה פחת יהודה.
6	425-404	דריוש השני	
7	404-359	ארתחשסתא השני	
8	359-338	ארתחשסתא השלישי	
9	338-336	ארסס	
10	336-331	דריוש השלישי	

1. אסתר פרק י: (א) וישם המלך **אחשרש** אחשורוש מס על הארץ ואיי הזים.

2. עזרא פרק ד: (ד) ויהי עם הארץ מרפים ידי עם יהודה ומבלהים ומבהלים אותם לבנות. (ה) וסכרים עליהם יועצים להפר עצתם כל ימי **פורש** מלך פרס ועד מלכות **דריוש** מלך פרס. (ו) ובמלכות **אחשורוש** בתחלת מלכותו כתבו שטנה על ישבני יהודה וירושלם. (ז) ובימי **ארתחששתא** כתב בשלם מתרדת טבאל ושאר כנותו פנותיו על ארתחששתא ארתחששת מלך פרס וכתב הנשתון כתוב ארמית ומתרגם ארמית.

3. חגי פרק א: (ג) ויהי דבר ה' בידי חגי הנביא לאמר. (ד) העת לכם אתם לשבת בבתיכם ספונים והבית הזה חרב. (ה) ועתה כה אמר ה' צבאות שימו לבבכם על דרכיכם. (ו) וזרעתם הרבה והבא מעט אכול ואין לשבעה שתו ואין לשכרה לבוש ואין לחם לו והמשפתר משתפר אל צרור נקוב. (ז) כה אמר ה' צבאות שימו לבבכם על דרכיכם. (ח) עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית וארצה בו ואכבד ואקבדה אמר ה'. (ט) פנה אל הרבה והנה למעט והבאתם הבית ונפחתי בו יען מה נאם ה' צבאות יען ביתי אשר הוא חרב ואתם רצים איש לביתו. (י) על כן עליכם פלאו שמים מטל והארץ פלאה יבולה. (יא) ואקרא חרב על הארץ ועל ההרים ועל הדגן ועל התירוש ועל היצהר ועל אשר תוציא האדמה ועל האדם ועל הבהמה ועל כל יגיע פפים.

4. נחמיה פרק ה: (א) וַתְּהִי צַעֲקַת הָעָם וַיִּנְשִׂיחֵם גְּדוֹלָה אֶל אַחֵיהֶם הַיְהוּדִים. (ב) וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אֲמָרִים בְּנֵינוּ וּבְנֵיתֵינוּ אֲנַחְנוּ רַבִּים וְנִקְחָה דָגָן וְנֹאכְלָה וְנִחְיָה. (ג) וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אֲמָרִים שְׂדֵיתֵינוּ וַיִּכְרְמֵנוּ וּבְתֵינוּ אֲנַחְנוּ עֲרֻבִים וְנִקְחָה דָגָן בְּרָעֵב. (ד) וַיֵּשׁ אֲשֶׁר אֲמָרִים לָנוּ כֶּסֶף לְמַדַּת הַמֶּלֶךְ שְׂדֵיתֵנוּ וַיִּכְרְמֵנוּ.
5. נחמיה פרק יג: (י) וְאִדְעָה כִּי מְנִיּוֹת הַלְוִיִּם לֹא נִתְּנָה וַיִּבְרָחוּ אִישׁ לְשֹׁדְהוֹ הַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים עֲשֵׂי הַמְּלָאכָה.
6. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א: שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה? אמר להם: אמרו אתם! - אמרו לו: מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע. - אם כן שבשושן יהרגו, שבכל העולם כולו אל יהרגו! - אמרו לו: אמור אתה! - אמר להם: מפני שהשתחוו לצלם. - אמרו לו: וכי משוא פנים יש בדברי? - אמר להם: הם לא עשו אלא לפנים - אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן אלא לפנים, והיינו דכתיב כי לא ענה מלבו.
7. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יא עמוד ב: בימים ההם כשבת המלך, וכתוב בתריה בשנת שלוש למלכו. אמר רבא: מאי כשבת - לאחר שנתיישבה דעתו. אמר: בלשצר חשב וטעה, אנא חשיבנא ולא טעינא. מאי היא? דכתיב כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם, וכתוב למלאות לחרבות ירושלים שבעים שנה. חשוב... הא שבעין. אמר: השתא ודאי תו לא מיפרקי, אפיק מאני דבי מקדשא ואשתמש בהו. היינו דקאמר ליה דניאל: ועל מרא שמיא התרוממת ולמאניא די ביתה היתיו קדמך, וכתוב בה בליליא קטיל בלשאצר מלכא [כשדאי].
8. וכתוב ודריוש מדאה קבל מלכותא כבר שנין שתין ותרתיין. אמר: איהו מיטעא טעי, אנא חשיבנא ולא טעינא... כיון דחזי דמלו שבעין ולא איפרוק, אמר: השתא ודאי תו לא מיפרקי, אפיק מאני דבי מקדשא ואשתמש בהו.
9. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א: בהראתו את עשר כבוד מלכותו אמר רבי יוסי בר חנינא: מלמד שלבש בגדי כהונה: כתיב הכא יקר תפארת גדולתו וכתוב התם לכבוד ולתפארת.
10. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד ב: והקרב אליו כרשנא שתר אדמתא תרשיש. אמר רבי לוי: כל פסוק זה על שום קרבנות נאמר: כרשנא, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, כלום הקריבו לפניך כרים בני שנה כדרך שהקריבו ישראל לפניך? שתר, כלום הקריבו לפניך שתי תורין? אדמתא, כלום בנו לפניך מזבח אדמה? תרשיש, כלום שימשו לפניך בבגדי כהונה, דכתיב בהו תרשיש ושהם וישפה. מרס, כלום מירסו בדם לפניך? מרסנא, כלום מירסו במנחות לפניך? ממוכן, כלום הכינו שלחן לפניך?

11. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טו עמוד ב: ויאמר לה המלך לאסתר המלכה מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, חצי המלכות ולא כל המלכות, ולא דבר שחוצץ למלכות, ומאי ניהו - בנין בית המקדש.

12. הרב זולדן: זוהי גם נקודת המאבק: מהי בירת העולם, ירושלים או שושן? בירושלים נבנה בית מקדש ע"י שלמה המלך, ששימש מקום תפילה "גם אל הנכרי אשר לא מעמד ישראל הוא, ובא מארץ רחוקה למען שמך... והתפלל אל הבית הזה" (מל"א ח', מא-מב). אך בית זה שהיה מרכז העולם וארמונו של מלך העולם, חרב; "כי ארמון נוטש" (ישעיהו ל"ב, יד), "ובלע כל ארמנותיה" (איכה ב', ה)... אם ירושלים והארמון-המקדש שבה, שימש מקום מלכותו של ה', כעת מקום המלוכה הוא אצל אחשורוש, מלך בשר ודם, המולך בשושן הברה".

13. אסתר פרק ג: (ז) בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא חֲדָשׁ נִסָּן בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַפִּיל פּוֹר הוּא הַגּוֹרָל לַפְּנֵי הַמֶּן מִיּוֹם לַיּוֹם וּמִחֲדָשׁ לְחֲדָשׁ שָׁנִים עֶשֶׂר הוּא חֲדָשׁ אֲדָר.
אסתר פרק ג: (יב) וַיִּקְרָאוּ סִפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשָׁלוֹשָׁה עֶשֶׂר יוֹם בּוּ וַיִּכְתֹּב כָּכָל אֲשֶׁר צָוָה הַמֶּן אֶל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ וְאֶל הַפַּחֲוֹת אֲשֶׁר עַל מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל שָׂרֵי עַם וְעַם מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ וְעַם וְעַם כָּל־שׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ נִכְתָּב וְנִחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ.
אסתר פרק ח: (ט) וַיִּקְרָאוּ סִפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּעַת הַהִיא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֲדָשׁ סִינּוֹן בְּשָׁלוֹשָׁה וָעֶשְׂרִים בּוּ וַיִּכְתֹּב כָּכָל אֲשֶׁר צָוָה מֶלֶךְכִּי אֶל הַיְהוּדִים וְאֶל הָאֲחַשְׁוֵרוֹשִׁים וְהַפַּחֲוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינּוֹת אֲשֶׁר מֵהַדָּו וְעַד כּוֹשׁ שִׁבְעָה וָעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה וּמְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ וְעַם וְעַם כָּל־שׁוֹנוֹ וְאֶל הַיְהוּדִים כְּכַתְּבָם וְכָל־שׁוֹנֵם.

14. משנה מסכת מגילה פרק ב: ומהיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו רבי מאיר אומר כולה רבי יהודה אומר מאיש יהודי רבי יוסי אומר מאחר הדברים האלה.
תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יט עמוד א: מהיכן קורא אדם את המגילה וכו'. תניא, רבי שמעון בר יוחאי אומר: מבלילה ההוא.

15. כוזרי ב, כד: העוון הזה הוא אשר מנענו מהשלמת מה שיעדנו בו האלהים בבית שני, כמה שאמר: רני ושמחי בת ציון (זכריה, ב יד), כי כבר היה העניין האלהי מזומן לחול כאשר בתחלה אלו היו מסכימים כלם לשוב בנפש חפצה. אבל שבו מקצתם ונשארו רובם וגדוליהם בבבל רוצים בגלות ובעבודה שלא יפרדו ממשכנותיהם ועניניהם, ושמה על זה אמר שלמה: אני ישנה ולבי ער (שיר השירים, ה ב) – כינה הגלות בשינה והלב הער התמדת הנבואה ביניהם; קול דודי דופק (שם, שם) – קריאת האלהים לשוב; שראשי נמלא טל (שם, שם) – על השכינה שיצאה מצללי המקדש. ומה שאמר: פשטתי את כתנתי (שם, ג) – על עצלותם לשוב; דודי שלח ידו מן החור (שם, ד) – על עזרא שהיה פוצר בהם ונחמיה והנביאים עד שהודו קצתם לשוב הודאה בלתי גמורה...

